

“কদোমদনো লহ্বেলসিবু, চিগনা খুংকা মায়দবা,
লমখুংফমগা লহ্বেলগা শম্ভদবা।”
- এলাংবম নীলকান্ত (চংলাসিনে কদাইদনো ইবানি)

রাংমা রাংমা

—ডা. অকোইজম ইবোহল

অহিং তাংলো থেংলেক্ৰে
নোংমদোল লি়্ৰা তৰক্ৰে
মীচিক মীরা ওখোল তাখিদরে
উন বাইমুক চিকখরে;
নমু তাইবঙ খিবিবকসু
খোন্দম তুমখুল তাম্ৰে
উচেক ৰায়া পুন্মকসু
মহুমা গুম্মক যাত্ৰে;
হাঙল-মালং অতিয়াদা
শজিবুগী থানিল থাঙ্কনা
মশেক মঙাল ফুদোক্ৰনা
অহিংগী অমসুবু তেমশিংলি;
মনা কংলবা তলা পামেলনুদি
মদোম লেপি কনা যাওনা
মহাক্ৰী তেখা নাওইখালনা
অহিংগী অতিকপৰ খুগায়ি;
ভাইহাক চম্ভদনা খল্লকই
শজিবুগী থানিলবু অসুক ভানব্ৰনে?
কোভিক্ৰী থানিলদি নগ্ৰেকো!
ঐবু মঙলা তাইবঙ লনে?
কৌগে চোমা পৌৰিবা
লনগৈ থনা লৈৰিবা
মবুক খোল্লাব নুপাদনা
মগী তালোয়দা চিগ্নোৰ্ভাই,
লোকদাউনাসিদি ফনদু নুংভাই
খৰগা অমুক শাখৰদি ফনিদ
তোলোপসু কায়না মফঙবা
পোখাবসু মপান নাইনবা;
তাঞ্জদুমজনা যুগ্মথংনবা ইমুংগী
ঈশিংতমক থকচৰগা তুমখিবা
লায়ৰবা লুপ্ৰাৰী মচাদনা
খোঞ্জেল খোন্সো লাজৰকথি;
হে ইমা! নোংঙালে হোংলঙলসি
মমাদনা খোঞ্জেল হোঁনা চেথংলি
হৈ তুমিন লৈমু! থাবলনিহে,
কদাইগী নোং ভানগদেইনো।

নঙগী নুংঙাইবা

—নাঈদেবম প্ৰমোদা

চহীসিনা লোইহকপা
অনৌবা কুমজনা যৌৰকপদা
শোয়দনা লাউনৰক্ৰনি 'হেপি ন্যু য়'।
শাউন-য়ুনেৰক্ৰনি চাকচা-হেজানৰক্ৰনি
শম্ভু-শম্ভু চিগ্নায়া লমহাংদা
তুৰেল মপাদা পাং মপাদা।
ছন্দেৰক্ৰনি অমোং অকায়
অৰেম অখাক চেঞ্জে চোকুম
প্ৰাষ্টিক বোটল লি়্ৰী গুম্মক।
চাওখংপনি লাইৰিক হেবনি
ফজবা ফিজেল অত্ৰাভা কাৰ
নৱলিন নঙগী লোৱাৰি মীয়াদা।
কৰ্মক্ৰচ মীওইবা নঙগী পুন্সি
কস্যাদা ননীং অমসুবু নুংঙাই
কৰিব হায়ৰনি তুৰেল ঐথোয়না।
হৈ শিংবা নাহিক্ৰি পুন্মক খঙলবা
কৰিব তাক্ৰনি উপাল ঐথোয়না।
লেপচবা খজনি নঙগী যাইফনবা।
লোনখোক্তবা চিং পাং তুৰেল নৈহংলদনা
য়াঙ্ক্ৰেতনা উপাল চাখোক্তনা শা-উচেক
লাউৰি মীওইবনা নুংঙাইবা কুমজা ফংজনবা।

অস লোইবহে!

—লাইমুজম ৰামেশচন্দ্ৰ

থৰী চেজঙম্ভব্বা,
থৰা লাম্ভব্বা,
থৰাশাচাক্ৰা লৈখা অত্ৰবা
য়াইফৰবা কোৱেী নুমিং,
হিয়াইগী তৰানিখোইনি পানবা নোংমাইজিং
নিঙোল-পিবা অনীগী
পুন্সি লৈপন শেফ্ৰী যৌৱমদা
য়াইফ-খৌজাল পীৰক্ষবগীদমক
য়াওজৰক্ৰনি তোৰ্ভবা ননাই ঐথাকসু।
ময়ায় ওইনা যাইফৰবা ইমুনি অনীমক
নুংশিৰীবা মীশিংনা ঈশিং ঈচাওনি,
শৈশুকপী কলারাক্ৰিগী মফমদি
লুপা তৰা চংগীনা ইঙাগী নোংজুগুম হেথিখি,
অহল ওইৱবা ভাবোক্ৰিগী
দক্ষিণা চিংগুম মচা-মচা।
কোৱোনাইহক্ৰিক্ৰী মচীক
মমৈ মেক্ৰুক্ৰা চেঙেক্ৰি ইকায়জৰদনা
কোভিড-১৯ পেন্দমিক পূমক্ৰেই,
ফেস মাস্ক মৰা লৌদে
এস ও পি পমচাই
সোসাল দিষ্টেঞ্জিং ইফ্ৰ তৰক
লোইৱে গুসিদি লৈবাক্ৰি!

মিং

—অশাঙবম ইবেমচা

নঙ কনা
ঐবুৰা, ঐবেঙন্দৰা হংবীৱিবদে
হোয়নে, নঙমুনিনে
মীনিনে নামাঙদা উৰিবসে
লাক্ৰিগী গুম্ভবৰা নহাকপু?
অদুবুদি খঙবা উবা
নমিং অমদি লৈননা
মিগী ৰা ওইৱবদি
ইমা ইপানা...
ও, হো ...
গুম্ভোইন গুঙোদা হায়বা

মিং

ইচিনসিনা পনবা পামজদে
নঙ ওইনা হায়বিক্ৰউ
ঐগী ইহুং শিন্দনা
শোয়দনা খঙলমগনি
নঙেণ্ডনী আবা পান্দী
হায়বীয়ু ঐসিবু কনানো
নচিনখোন্সো পল্লকপদু তৰগা
পেঞ্জগে থম্মোয়সে
মহুয় ওইনা নংব্ৰগা মমল ওইনা
গুৰাম মঙখিবা মঙলাদুগী
গুসি মঙফাওনৱকপসিদা।

মভৌলৈবী

—শ্ৰীকাজম নন্দকুমাৰ

তবা তবা তবাবী
তঙাংলবী চিনবাল
তবা তবা
গুংলেনৱৰা মুচী
ময়াই কাৰবা মই।
তনৌ-তনৌ-নৱবী
মগী খুংশানা
ঐবু খেল্গদনা
মনাক্তা লেংদনা লেইমিংথি।
কায়ৱক হ্ৰাসু
মায়খীবা নংব্ৰবনি
গুসিসু নলনি
মগী মফমদা,
মপোক অসিমদি লেইমুগনি।
অনৌবা মপোক অমগী
অনৌবা পুন্সি অমগী
অনৌবা মৌনোক অমদা
অমুক থেংনৱকথিগ্ৰা।

দাস দাসীনি

—তোলচো শমজেৎশাবম

দাস দাসীনি বৃন্দাবন প্ৰাপ্তি
মিংথোল অসি দীবদা
লুগা লুগা লৌৱনি
মিঠে যৌৱম পাঙবদা
মীতে মচা ঐথোয়গী
হিন্দু লাইনীং থাজবশিংনা।
মীতে নাটকী চংনবীদা
মতম শাংনা চংনৱক
লু তোদা চঙখিদনা
মপাল মচা তাখৰে।
মনাই ওইবা 'সিমজ্ৰু'
কৈদ লেংগে লেজফম?
চংন-কাঙলোন বৃন্দিমক
মগী খুংশেম গাউনি
লেখেম থোক্ৰই পুৰাৰী।
লাইওইব্ৰবা ইপা ইপুশিং
মীতে লেমগী মপাৰিগি
মনাই মীথোল পামখিদে
মীতেপ মীয়ায়গী মখাদা।
থৰায় মিরেন পাম্বুবা
বৃন্দাবন লৌইসু থাৱমদে।

নুশিৰী ঐগী তখেঞ্জৈ

—পুয়াম অচৌ খুনক

উৰিবা চিংগাৰী তম্পাকসিনি
নঙ + ঐগী নুংগী চিল্লেক্ৰফম,
তাম্মা উৰিবা মহৌশাগী শক্তম
নামিবা মলায়া নুংগীনা য়েৱৰি
চান্ৰবী তখেঞ্জৈগী চোয়জহিন্ৰবা শমলাংদা
মহৌশা ফাওনা কল্লক্ৰট।
মহৌশাগী শক্তম কহিৱে
তখেঞ্জৈ পায়মা পুন্সি নুংওয়ে
লমলানবী লৈৱাং ওইৱে।
তখিদরে মহৌশা লাইৱেইগী
থোস্থায় ৱেৰবা খোঞ্জেল
মসিৱা তখেঞ্জৈ লেনম।
চিংগাৰী থে কলসিদা তাহৌৱি
নঙ + ঐগী নুংগী ৰাৱী
লৈকংথকী মমি কাক্ৰি
নুশিৰীবা শুৱগী তাঙ্কনা য়েবদা।
তখেল লমদমগী তখেঞ্জৈ
ঐগী মাঙলমচক্ৰী তখেঞ্জৈ।
মালেমসিনা খঙলমগনি ইশিল্লমগনি
চিংগাৰী চিংমাই অসিদা
তখেঞ্জৈ লেনমগী ৱাৱি;
তৱমদি ই কোৱেী মশেক্ৰা য়েবদা
অকিবা ফাওখিবা শক্তম
লৌইশিনথি চিংগাৰী খেল অসিদা।

অফাওবা ওইনীংলুবদে

—ৰাজকুমাৰ মীনা

পাদ্ৰবৰা মহাতৱতকী ভীম
ধৰ্ম কনবা ৰামায়ণী ৰাম
মতেী তদ্দনা শাৰুবা
মও মায়ৰা য়েংনক্ৰবা
কেম্বা পুন্সি কয়গী
শুম চাৰবা কোক্ৰী
নীল্লবে গুসিদি খোন্সোউনা।
ৰাশক চেংপা বীশ্বম্ভা
দান হৈবা কৰ্ণ
থান কনবা ৱস্ৰাকৰ
মখোয়গী মতেী তলুবা
অৱল্লদা পুন্সি কেম্বা
থৰায় কয়গী নীংগুম্ভবগী খোন্সোউনা
নীল্লবে গুসি তাইবঙপাল শীনবা থুংনা
কৰি ওইৱক্ৰপবা, হে মীওইবা!
কৰি থেঙ্কগাবা, হে তাইবঙপাল!
শক্ৰউব্ৰা নাহিক্ৰি লৌইমক খঙলমগনি।

মতম মতমগী ৰাখল

মতম ঈশৈগী লময়ানখিবা শৈশকপা গাঙবম নিমাই

তাইবং জগৎকী মপু নিমাইসু অখোয়বা ওইখি। গাঙবম নিমাইসু লমদমসিগী মীয়ায়। মতম ঈশৈগী লমদা শোমাখিবা অখোয়বা শৈশকপা শৈশকপা অমা ওইখি। চৈতং ১৯২০ দা যাইঙ্কুল পুলিস লেন, ইম্ফালদা তাইবং খোংদৱকথি। মশাগী চহী ৩৪ শুৱকপা চৈতং ১৯৫৪ দা নৌনা লৈখিদে। যাইঙ্কুল পুলিস লেন অসি গুন্সিগৈ যাইঙ্কুল য়ুম্মা মেইবুংলোকপম লৈকাই হায়ৱগা খঙনৱবগী ৰাফমসু থেংনে। শুপ্পাংগী চহী ৩৪ খক পুন্সিখিবা, ঈশৈ-নোংমাইদা পুন্সি কথোককথিবা মীশক অমগী কলা সংক্ৰতি, ঈশৈ নোংমাইগী ৰাৱীনা ঐথোয়দা গুসিসু অনৌবা কাউন্সিলৰা শাংলবা ৰাৱী অমা ওইনা লীৱৰি। নবেম্বৰ তাং ২৮ অসি মহাক্ৰী চহী ১০০ শুৱকপগী যৌৱম অমা চ্ৰমা মহাক্ৰী ইমুং মনুংদা শিন্দনা পাংথোকপ্ৰে। যৌৱম অসিনা ঐথোয়দা লময়ানখিবা শৈশকপা শৈশকপা গাঙবম নিমাইসু অমুক হ্ৰমা নীংশিংহল্লৱি।

নাংকী মৱমদা অমদি অঙনবা মতমগী ঈশৈ নোংমাই, লীলা ড্ৰামা, খোৱিৱেলগী মৱমদা গাইহাক লেতা তাতোক তাশিন তৌনজৰিবা য়ানুং ৰাজকুমাৰ বিদুৱ, নোংমৈবুংদা লেতা তঙেনা গাঙবম নিমাইগী মৱমদা হেৰে হেৰে পাউদৰীদনা তাজৱকথি। মসিনা গাঙবম নিমাইগী মৱমদা মহাক্ৰী ঈশৈগী মৱমদা হোমো ঋতুনিংনা লাকথি। গাইহাক শংবদা ফিঙ্কগী, ঈশৈ-নোংমাইগী, প্ৰামোকোনগী, ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰী মৱমদা ৰাৱী হেৰে হেৰে শাৱবসি ঐগী ওইনদি য়ানুং ৰাজকুমাৰ বিদুৱ নোংমৈবুংদা লেতা অসি নঙনা অতৈ তানফম লেৱে। মৱক মৱজ ইচে চেংখাম কমলানা অৰাংগা খৰা থৰে মেনশিনবীদনা তাকপীৱকই। হৌজিক্ৰী মতমদা মণিপুৰী মতম ঈশৈ-হৌৱক ৰাৱি, অৰিবা ৰাৱী লীখুন তাকপীনা কনা লৈৱিৰগে? অখঙবা ওখাশিং অহল লমন লৈৱগদি খঙদবা কয়া মখোয়দগী খঙনবা হংজনিংগি। অহল লমন খৰখক নঙনা তাম্ৰফম লৈৱকক্ৰবা মতম্ভ।

গাঙবম নিমাই সেলেব্ৰেচন কমিটি অমা শেমদনা কুম্ৰীং ১৯৯৬ তা গাঙবম নিমাইগী ৭৬শুবা মপোক নুমিং নীংশিং যৌৱম অমা চাউনা পাঠথোকথি। মমাংদা যৌৱম পাংথোকথিবা লেৱা অমুক থেংনজখিদে। লাইবক ফননা ৭৬শুবা যৌৱম অমুকদি শৰক য়াৱা ফংজখি। ইমাসি এম কে বিনোদিনীনা সেলেব্ৰেচন কমিটি অদুগী যৌৱম মপু ওইবাখি। ওবা নোংমাইথেম তেহীনা কনভেৱৰ ওইখি। মৰুওইবা ইকায়খুন্সিঙাই ওইৱবা মশক্ৰীবা কয়-কবি লাইশ্ৰম সমৱেদে, ওবা লেমপোকপম দামোদৰ, ঐগা বি. জয়ন্তকুমাৰ শৰ্মা, নোংমাইথেম তামো পহাৰি, য়ানুং ৰাজ কুমাৰ বিদুৱ অমদি গাঙবম নিংঙোল সুন্দৰিনচিখিংশিংনা সেলেব্ৰেচন কমিটি অদুগী খুংপুশিংনি।

মতম ইমাসি বিনোদিনীগাসু নক্ৰা লেয়ানজৰকথিবা মতম ওইবনা যৌৱম অমু পাংথোক্ৰাবা শীনবগী অশিন অৱাংদা শৰক য়াৱা ফংজহৌখি। অখৰা ঈশৈ নোংমাই যৌৱম ওইখি। গাঙবম নিমাইনা শকখিবা অমদি শৈপাল্লভা ঈশৈশিং যৌৱমদুনা শকখীখিংশিং-ইবেয়াইমা, ইমা গাঙবী, এন বিয়োলো, চেংখাম কমলা, অসেম বিয়োলো, গাঙবম সুন্দৰি, সনাতৌশী, এলাংবম জয়, কৈশাম জামিনিকান্ত, নোংমাইথেম পহাৰি, সগোলশেম টিজেব্ৰে, বি নেতাচন্দ্ৰ অমদি এন ৰূপচন্দ্ৰনচিখিংশিংনি।

শৈশকপা শৈশকপীশিং অসিনা গাঙবম নিমাইনা শকলম্বা অমদি শৈশপনিবা ঈশৈশিং অসি অমমম খুদোল তনীখিবা মতমদা তোঙানবা শৈশক অমমমগী মহাউ অমমম মীয়ায়দা ফংহনখি। তোপ তোপা শৈশক শেদা কয়না ঈশৈশিং অদুদগী ফজবা মশক খঙবা গুংহনখি। মণিপুৱাদা অনীশুবা লাজগুগী ঈৱাং কনখংলকপা মতমগাসু মায়োক্ৰিবা মতমদা ঈশৈগী শাফু কয় ইহৌৱক্ৰনা চেংখোকলকথিবগী ৰাফম য়ানুং ৰাজকুমাৰ বিদুৱগী মফমগী তৰা ফংজখি। গাঙবম নিমাইগী পুন্সি অৱাবনি। চহী নৌনা পলেম পছৌ কায়নিখি। মদুগীসু মখত্ৰা অঙাং নিপামচা ওইৱিঙৈগী মশাগী চহী ১১ শুৱকপা মতমদা ফুলগী হাফ থাৱকপা মতমদা অৰাংগা উপাল কাৱন্দা তৱকপগী ওই থংবা খুং তেৰকা। মতমদুগী ডাক্ৰিগী হৌখিবা, ৰাংখিবা কথংতবা য়াদবপগী খুং নাশ্মা ককথি হায়বগী পুন্সি ৰাৱী মতেক অসিসু খঙজবা গুমখি। লাইবক থিবা হৌদোক্ত ওই থংবা খুং নাশ্মা য়াওনা পাখং ফাৱকথিবা গাঙবম নিমাইগীনি। খুং নাশ্মা য়াওদবা মহাক্ৰা তৌবা গুমখিখিবা খুং অনী পানবা অমনা গুমখিদবা গাঙনি। খুং নাশ্মাতনা শীং খাযখি ৰাৱিনে। মহাক্ৰা পামজবদি ঈশৈ নোংমাইনি। যন্তু খোংবনি। খুং নাশ্মাখতনা ট্ৰেন্সেং খোংগি, ক্ৰেৱিওনেং খোংগি। মগী মতেীদা মীয়ায় হায়েন গাঙবম নিমাইগী খুং নাশ্মাতনা তৌবা গুমদা লৈতে, কৰিগুমা খুং অনী শুৱৱগদি মহাক্ৰী লম্ভাসি ৰাগনি। মতাংসিদা এনা জপানগী নোৱিকো কৌবি নুপীমচা অমা নীংশিংলকই। মীৱোললিঙে মগী শিগ্যোম নুংদা নাউপুৱিঙেদা এটোম ৰোমগী মতমগী পোকলকপদা নোৱিকো খুং অনীমক য়াওনা পোকলকথি। খুং য়াওদৰী নুপীমচা অদুনা পাক চাউব্ৰবা পেসিফিক ওসিন ঈপাক লান্না ইৱৌৱিখিবগী ৰাৱী জপানগী কাউন্সিলৰা ৰাৱী ওইনা গুসিসু শোৱি। নোৱিকোগা খোৱাৰিবদি গাঙবম নিমাইদি পোকপদা খুং নাশ্মা য়াওব্ৰবা নংখিদে। খুং য়াওব্ৰবসু শীংগাবা, তৌগে হেগে নীংখিবা অমা লৈৱকথিবনা মহাক্ৰী অপাম্মা ঈশৈ নোংমাইগী লমদি অপাম্মা অনীংবা অদু থংবা ফংখি। ৰাৱীগী মতুংইয়া গাঙবম ইমুং অসি যাইঙ্কুলগী লমদা গুন্সিগৈ মচিন চংলকপা, কেৱেই ই লৈকাইদা ইকায় খুন্সৰকপা ইমুংনি। কোনুং মনুংগী নক্ৰবা ইমুং মনুং ওইৱকথি। ৰাৱী অসিনা নাকল অমনি। শাংব্ৰবা ৰাৱী

লৈৰি। অপোকপা গাঙবম শ্যামকিম্ৰোৱ লাইৱিক লাইসু ঈশৈ নোংমাইনা পুন্সি লূপচৰকই। গাংবী মহাৰাণী ধনমঞ্জুৱিগী হেৰে মৌশানি। মচেম মহাৰাণীমক্ৰা 'য়াইঙ্কুলকাপা' হায়না মিংথোল পীখিবা মীশাক্ৰি। মণিপুৰগী অহানবা মপান লমদা চংলগা ক্ৰেৱিওনেট খোংবা তম্বুখি। মীৱমগী যন্তু খোংবা তম্বুই হায়বগীদমক কোংনুং মনুংবা নিংখিবা গাওনা মতম শাংনা ইহৌৱক্ৰনা থম্মী হায়বা ৰাৱীসু অমুক লৈৰি। অদুগুমা যন্তু সঙ্গীট, ঈশৈ নোংমাইদা পুন্সি লূপচখিবা মহাক্ৰী মচা নিপানি গাঙবম নিমাই। মপাবুংগী ঈ অদু মাঙোন্দা তুংহৌখি অদুনা মহাক্ৰসু মপাবুংগুমা যন্তু সঙ্গীটতা পীথোকলকপা মতীক ময়াই লোৱনৱকথি।

গাঙবম নিমাইসু থেংনখিবা, লৌইনখিবা উহৌবশিংনা হায়বীৱকপদা, মহাক্ৰী শৈশপনাৱা, শৈশকপা, যন্তু খোংবগী হৌশিংশিং অঙকপনি। গাঙবম নিমাইনা ওকেট্ৰিদা লেৱগা লীলা ড্ৰামা কয়গী মিডিজিক টৌখি। মশামক্ৰা ড্ৰামাগী ঈশৈ শকই। লাইশ্ৰম নেভ্ৰিঙেইনা ইবা ড্ৰামা 'বসন্ত-বিমলা' হায়বা অমগীদমক গাঙবম নিমাইনা ঈশৈ শকখি। 'জাতি কৌবি শকহেনবি, লৈৱাংলক্ৰনী অথৌইবি পাম্বুবা চেংলৌ উৱা নুজা ঐঙোলদা তম্বুবা...' ঈশৈ অসি খঙদবা তাবদা মীৱ লমদমসিদা লৈৱমখিগ্ৰা? ঈশৈ অসি কলকটগী সেনোলা মুজিকেল প্ৰডাক্ৰন কম্পেনিনা ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰ্ ডৌদুনা পুথোকথি। ঈশৈ অসি গুসিসু তাৱা ফংলি মীয়ায়গী চিদা গুঙাৰি শক্ৰিৱা ঈশৈ ওইৱি। ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰ্কাৰী নাকল অমদনা অমুকসু গাঙবম নিমাইগী খোঞ্জেলদা শক্ৰি-
“কিঞ্জে নুংশিগী চৈনাদি খাঙবদা কেঞ্জিৱ তাইবং মী কয়া।”

গাঙবম নিমাইগী খোঞ্জেলদা ৰোকোৰ্কাৰ্কাৰ্ ঈশৈ পুথোকপসি যামখিদে ঈশৈ তৰ্কি শুৱে।
“জাতি কৌবি শকহেনবি, লৈৱাংলক্ৰনী অথৌইবি পাম্বুবা চেংলৌ উৱা নুজা ঐঙোলদা তম্বুবা... ”
“কিঞ্জে নুংশিগী চৈনাদি খাঙবদা কেঞ্জি তাইবং মী কয়া।”
“নঙগী প্ৰেমগী লিচিংনা ঐবু চিংশিনবিৰো...”
“ভক্তিংগী থম্মোয়গী খাউম...”
“নুশি হেৰুৱা মানগী চোমা...”
“নুংশিগী তেমা পাল্লবদা...”
“অসিনচিংবা ঈশৈ খৰসি হেৰে শকলকপদা গাঙবম নিমাইসু নীংশিংখি। ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰ্কাৰ্কাৰ্ মপানুবা, মণিপুৰগী ঈশৈ ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰ্কাৰ্ হৌইনা অহানবা পুথোকপসি গাঙবম নিমাইনি। ৰাফমসি য়ানুং বিদুৱনা যৌনা লৈনা হেৰে পল্লি। মণিপুৱাদা ডিঙ্ক ৰোকোৰ্কাৰ্কাৰ্কাৰ্ মতাংদা ৰাৱেং ইদুনা ফোঙদোক্ৰিবসি লাইশ্ৰম সমৱেদে অমদি য়ানুং বিদুৱ অনী অসিনি। অহল অনীসিনা পল্লিবা ৰাফমসি ঐথোয়না য়ানুনা লৌবা চুমলৌই। মণিপুৱ মতম ঈশৈগী যৌৱমদা ৰাফমসি মাঙদা থল্লগা মীয়ায় খঙনবা অখঙ-অহৌশিং য়াওনা নৈনবা য়াই। গাঙবম নিমাইনা চ্ৰমগী মশাগী ঈশৈখক নঙনা গুন্সিগৈ ড্ৰামা সংস্থান কাঙলুপ খৰগীসু ঈশৈ শৈশপনিবা অমদি মশামক্ৰা ঈশৈ শকখি হায়বগী পাউসু লৈৰি। মসি মতম লৈৱিঙৈদা থিদোকপা চংভি। মতম্মা খৰা খেংখিৰনা খোন্দুল লীবদা অৱাৰ খৰদি মায়োক্ৰে। খঙহৌবা অহল লমন মৰুপ মপাশিং লৈৱিঙৈদা তাশিন খোমজিনহৌবা অমা চঙলি। মতেী অস্মা ঐথোয়গী মমল য়ানুং মতম অমগী অহল লমনিংশিংনা তোঙান তোঙনবা আট্ৰেকশামিংদা হেংনখিবা কয়া অমা তুংগী হৌৱক্ৰিবা মীওইশিংনা খঙনীংনা থিৱকপা মতমদা ফংবসি মশীং অখাশিংলক্ৰে। কৰম্বা পাঠেই অমনা মসিৱ কনগদিগে অমদি যোকখংকদিগে হায়বসি হৌজিক ফাওবগী ওইনদি লমজিংবীনবা লৈতাৰনা লম্মাংনৰি।

হৃদক গাঙবমগী ইমুং মনুং অহল লমন মৰি মতাশিংনা নৌনা অমুক চহী ১০০ শুৱকপা মপোক কুমওন যৌৱম পাংথোক্ৰাবা শাফোংলক্ৰিবসিনা হৌখিবা গুসিদগী চহী ২৪/২৫ গী মমাংহদা পাংথোক্ৰিবা মপোক কুমওন ৭৬শুবা যৌৱম অদু ঐঙোলদা নৌহৌননা নীংশিংহল্লৱি। হাৱা খঙলমদবা গাঙবম নিমাইগী মৱমদা খজিক হোমো খঙজখিবা মমাংদা পাংথোক্ৰিবা মপোক কুমওন অদু শৰক য়াজহৌৱবদগীনি। গুসি ইমুং মনুংদা হৌদুনা চহী ১০০ শুৱকপা মপোক কুমওন যৌৱম পাংথোক্ৰা খোন্দুল লীৱকপসি লমদমসিগী মতম ঈশৈ লীলা-ড্ৰামাগী লমদা যৌনাং য়ানুং মখোয়ৰ হৌৱক্ৰিবা মীওইশিংনা মাঠেই তাকপীৱনি। লাইবক থিৱদি মতমগী চেৱিৱি ৰাৱী অসিনা পাক শমা যৌৱম পাংথোক্ৰাবগী খুদোং চাবা লৈখিবদা চ্ৰমা পাংথোক্ৰি। অচম্মা যৌৱম ওইজৰগসু মমল য়ামখি। খুনাৱা হেৱগদি ফৌৱেলনি, সনানি লুপানি। লৌশিনা হেৱগদি মাঙগজৰদসি ঐথোয়তেক। মখা তাৱকপা যৌৱমদি চ্ৰমগী যৌৱম পাংথোক্ৰা খক নঙবদা মহাক্ৰী মৱমদা, ঈশৈশিং হেৰে শৈশক, ময়েক পূৱা নৈনদুনা মফম অমা থমহৌবা গুম্ভা যৌৱাং অমা পায়খংহৌবা নংব্ৰগদি ঐথোয়দগী লাগ্না চংগনি। মহাক্ৰী ঈশৈদি লৈহৌৱি, নুংশিবা হায়বা থোখ্ৰবা নৌখৰা ৰাইহে অসিবু চাম্ৰক মাৱাৰা শেহেতা ওন গুন্দুনা শক্ৰনা থৰীৱদা মহাক্ৰুমা শৈশকপা শৈশপনাৱা অতাঙনি।
গ্ৰীকী ফিজিকসিয়ান অমগী ৰাইহে য়ানুং ৰাজকুমাৰ বিদুৱনা নৌহৌননা পদুনা নীংশিংলি- Life is short but the art is long. এনা অমুক শমখজনিংশিম মতম হায়বসি হৌখিবা খঙহৌবে, খঙনিংশিং খঙবা গুমদনা অদুম হৌখি। ঈশৈ অমখক্ৰদি লম্বী তাকপগুম তৌৱি- 'নঙগী প্ৰেমগী লীচিংনা ঐবু চিংশিনবিৰো...'। হৌজিক্ৰি ইমুং মনুংগী মীওইশিং মৰুওইনা ইচে ইচল, ইমা ইবেল য়াউনা চেংথোকপীৱক্ৰে। শেহৌ ঈশৈ ওইনা- “জাতি কৌবি শকহেনবি লৈৱাংলক্ৰনী অখোয়বি”
“ঈশৈ অসি ইমুং মনুংগী মচা মমৌশিংনা ১০০ শুবা মপোক কুমওন যৌৱমদা পূৱা শক্ৰনা জাতি কৌবি লৈৱাংগী লেনম শন্দোকলকলিবসি লেগ্না মাঙলৱোই।

- মাখোনমনি মোংসাৱা

ৰাগ দৰবাৰী-৭৪

হিন্দীদা - শ্ৰীলাল গুৰু

অদুমক পাদুনা কেস মখা চংথনবা হেংনবিয়ু!”
ফাইল অদুগী ফীভম অদু মৈনা চক্ৰখ্ৰেবা আলুগুমা তৌপ্ৰে। যু এন ওগী ৰাখল চেনবা লুচিবা অদুনা ফাইল অদু ওহোকে-ওনশিন তৌদনা সৱপঞ্চতা অমুক হ্ৰমা গী। সৱপঞ্চনা ফাইল অদু মখং নামা অমনা লৌৱগা মখং নামা অমনা খুন্ত্ৰগী লুচিবা অমদা অমুক পীশিল্লি। অনীশুৱা লুচিবা অদুনা অৱোয় লৈমায়াদা কোয়ৱোক কোয়না লৈৱিবা মফম অদুনা মুৱা য়েই; অদুনা ইখঙ খঙহৌননা খুন্ত্ৰগী লুচিবা অমদা অমুক পী। ফাইল অদু মী ময়ামগী মখংতলী চখিবা মৱম্মা কীভা অমুক্ৰা হোমো শোকপ্ৰে।
কায়নথংদা কুসহৰনা হায়ৱক্ৰই, “সৱপঞ্চজি, পঞ্চয়ট মন্ত্ৰিদি গুসি লাফ্ৰেনেকো। নখোয় ইবা-পাবগী থবক অসি কদাই ফাওবা তৌগদৌৱিবনো? নুমিং অমা পীবিৰো। কেস কোমা তৌৱসু য়াই।”
সৱপঞ্চনী অসি ফনা হায়, “কৱিনো কুসহৰ নঙনা হায়ৱিবদু? সিফাই অমা ওইৱগা গোলি চাবা কৱিগী কিগদৌৱিবনো অদুগা সৱপঞ্চ অমা ওইৱগা ইবা-পাবগী থবক কৱিগী গুম্ভোইদৌৱিবনো... মসিদি শুপ্ৰগী...!”
পিছু শাকবা মশা অদু থেজৱকই। মশা থেজৱকৰুৱা অদুনা হকচাংগী তাশিংগী 'তেক-তেক' লাউবা মখোল তৰকই। তদে-মাদে তৌৱগী খোঞ্জেলদা হায়, “পুং কয়দগী নখোয় কেসকী থবক তৌদনা মচেম লেজিবা অসিবু কৰি মতেীনো? কেসকী থবক তৌগদৌৱিৱবা নংব্ৰগা অসুমহাইনা অদুমক গাঙন-শৰুদুনা লৈৱগদা?”
ৰাফম অদু হেৰে তাৱগা সৱপঞ্চনা কেস অদু চংথবা হৌৱকই। মহাক্ৰা ফাইল অদু অমুক হ্ৰমা পানবা হেংমৈ। ফাইল অদুগী চেমা অমা লৌখংলক্ৰনা মহাক্ৰা মমায় ময়া ৰাণ্না নক্ৰা খাঙ্কলি। মহাক্ৰী মচিগী মতাইদা মচিন তেৱশ্মী। মমিং শুভেজ্জলুনা কাৰু মুৱা য়েংবগুম য়েংই। মতেী অদু মহাক্ৰী পুন্সিদা ৰাণ্না তাংনা ফংবা তাজা অমনি হায়বগুমনি।
ফাইল অদু মহাক্ৰী মমায় তাম্মা ৰাণ্না নকশিল্লকই। মহাক্ৰা নুংশা শুৱ অমা খঙহেন হৌজিক্ৰি অদুগা অমুক ফাইল অদুগী শৰুক অমা ফাওবা পানুনা লৈমায়াদা থম্মী। অদুগুমা মতেী অদুগী মতুংদা মহাক্ৰা হায়, “এনা কুসহৰপ্ৰসাদকী কেসক